

Arbeta vidare i skolan

Ta reda på mer om växten (biologi)

På blomsterrundan fick eleverna möta ett antal unika växter i skärgården. Låt eleverna välja en av dessa och göra en fördjupande uppgift. Använd foto och ta reda på mer om växten med hjälp av fälthandböcker eller internet.

- Sortera och kategorisera växten. Använd bestämningsnycklar och andra källor för att ta reda på de arter eleverna är osäkra på. Sök på internet efter mer fakta och bilder.
- Sammanfatta och presentera växten, använd gärna bild, illustration och text för att göra det tydligt.
- Gör en sammanställning med text och bild som presenteras i form av en väggutställning.

Om ekosystem och biologisk mångfald (biologi)

Låt besöket på Riddersholm vara utgångspunkten för ett arbete om ekosystem och biologisk mångfald.

Börja med att definiera begreppen.

- Vad är ett ekosystem? Hur fungerar ett ekosystem i naturen? Vad kan de ge för exempel på olika ekosystem?
- Vad betyder biologisk mångfald? Varför är det bra med stor biologisk mångfald?

Skriv en enkel definition av begreppen.

- Ge sedan exempel från besöket på ekosystem och biologisk mångfald.
- Använd bilder, pilar och illustrationer för att förtydliga begreppen.
- Presentera i form av en affisch eller en väggutställning.

Östersjöns räddare (biologi)

Arbeta vidare med blåstången och dess betydelse för Östersjön. Beskriv blåstången med dess olika delar och vad det är som gör att den är så viktig för Östersjön.

Ta reda på lite mer om hur läget är i Östersjön och fundera på vad som behövs för att sjön ska må bättre. Hur kan utsläppen minska?

Presentera arbetet i form av en väggutställning.

Besök museet Hamn i Nacka eller gå in på www.hamnmuseum.se och läs mer om rysshärjningarna. Foto: LG Nilsson.

Mer om ryssarnas härjningar (svenska/historia)

Rysshärjningarna pågick från 1719 fram till 1721 när freden med Ryssland slöts.

Uppmana eleverna att använda olika källor för att ta reda på mer om vad som hände och de lämningar som finns kvar än idag. Några frågor att arbeta utifrån:

- Sammanfatta vad som hände mellan åren 1719–1721.
- Hur lyckades man stoppa härjningarna? Ta reda på vad som hände vid Baggenstäket 1721.
- Vad finns det för lämningar kvar från den tiden idag?
- Leta reda på någon berättelse eller något vittnesmål från händelsen. Vad beskriver berättelsen? Hur gick det?

”När jag var där” (svenska/historia)

Låt eleverna leva sig in i historien och skriva en berättelse som om de var där på plats när det hände. Sammanfatta kort händelserna och lite om tiden för att skapa en historisk ram.

Låt dem välja en av följande personer:

En svensk skärgårdsbo, som lever på fisket.

En rysk soldat, på väg att landstiga i Kapellskär.

Hur tänker de kring händelsen? Vad gör de? Hur tänker de om framtiden?

Historiska källor (historia)

Historiska källor används för att dra slutsatser om vad som hänt i historien. Här presenteras fyra källor som berör händelserna 1719. Vad är det för källor och vilka slutsatser kan man dra av dem?

Här är några frågor att arbeta med:

1. Vad är det för typ av källa? (skriftlig källa, kvarleva, föremål)
2. Undersök en källa i taget. Vad får du reda på om vad som hänt på platsen med hjälp av källan?
3. Vilka slutsatser kan du dra med hjälp av den information som källan ger?
4. Finns det någon källa som är mer trovärdig än de andra? Vad ska man tänka på när man tolkar historiska händelser med hjälp av källor? Diskutera och resonera.

Källa 1. Ryssugn. En ugn byggd av sten. Finns på flera platser längs med skärgården. Inga rester från mat eller verktyg. Stenarna i ugnen är brända.

Källa 2. Grav. Grav på skärgårdsö som innehåller: rester från skelett, spår av träkista, flata tennknappar från soldatrock, spår av äldre vapen.

Källa 3. Sällsynt växt. Tofsäxing växer på ängen vid Kapellskär. Enda exemplaret i Sverige. Växer annars bara på den ryska tundran. Växten användes ofta som foder för hästar i Ryssland vid den här tiden.

Källa 4. Brevet

”Den 14 juli kom fienden med sina galärer och stora slupar. De seglar i linje efter varandra då plötsligt en galär börjar jaga mig, de ror och seglar för full fart efter mig och hinner upp mig vid Malmö ön. Jag lämnar båten och flyr iland under stor fara. Med risk för livet flyr män, kvinnor och barn i skogen och vi tvingas lämna vår by i fiendens händer.”

Texten i originalversion skriven av kaplanen på Djurö 1719

”D. 14 Julii nästl kom fienden in uti Stora Harö-fiählen utanför Diurehambn med sine Galejor och stora Slupar bittida om morgonen wid pass 3 el. 4 hundrade, seglandes alt utj liniewijs, då en Galeja sätter effter mig med många par åhrer både roendes och seglandes och mig uphinner wid Malmö ön, att iag måtte sättia i Land med min båt och icke utan största lifzfahra, med mine barn måste taga skogen in och lämna altsammans fienden i händer...”

Riddersholm i text och bild (svenska/bild)

Välj ut några foton från besöket som beskriver det på ett bra sätt. Använd bilderna till en bildberättelse. Berätta eller skriv om varje bild och sammanfatta.

- Vad lärde du dig? Vad var roligast?
- Något oväntat som hände?
- Något annat som du tycker att andra bör få reda på.
- På vilket sätt förstärker bilden ditt budskap?

Min bild av skärgården (svenska/bild)

Utgå från bilden som togs av skärgården genom ramen vid stationen Upplev skärgården.

Skriv och berätta om bilden.

- Beskriv vad som finns på bilden. Berätta om tankar kring bilden.
- På vilket sätt beskriver den skärgården på ett bra sätt?
- Sätt en rubrik som sammanfattar bilden på ett bra sätt.
- Skriv ut bilden och sätt den i en passande ram.

Texter på många olika sätt (svenska)

Besöket är ett utmärkt tillfälle att arbeta vidare med språkutvecklande uppgifter. Ett förslag är att utgå från grunderna i genrepdagogen. Det är en metod för att arbeta med olika typer av texter på ett systematiskt sätt.

Kortfattat handlar det om att

1. bygga upp kunskaper i ämnet.
2. studera olika texter inom genren för att få förebilder.
3. skriva en gemensam text – modellera genom att visa exempel på färdiga texter.
4. skriva egna texter. De genrer man brukar arbeta med är: återgivande texter, berättande texter, beskrivande texter, instruerande texter, argumenterande texter.

En utmärkt metod för elever med språksvårigheter samt elever med svenska som andraspråk.

Här ges några förslag på några teman att arbeta vidare med.

- *Återgivande text.* Berätta om besöket. Hur det var. Vad lärde du dig och vad tyckte du om det.
- *Berättande text.* Skriv en berättelse om något djur eller någon växt från besöket. Mitt liv som ... Välj ett djur/en växt från besöket (till exempel blåstång, havsörn, tångmärla). Skriv om en händelserik dag, som om du vore djuret/växten.
- *Beskrivande text.* Arbeta med att skapa en fakta-text kring något djur eller någon växt, till exempel blåstången, grönalgen eller blåmusслан. Använd rubriker, bilder osv.
- *Beskrivande text.* Berätta om egna upplevelser och erfarenheter från besöket. Beskriv känslor, tankar och funderingar.
- *Instruerande text.* Berätta för någon hur de ska göra för att ta hand om skärgården. Vad kan man göra för att bidra till en hållbar utveckling?
- *Argumenterande text.* Varför ska man rädda Östersjön? Låt blåstången hålla ett tal där den berättar varför just den är så viktig för havet. Skriv en skylt och uppmana folk att inte skräpa ner.

Reklamaffischen (svenska/bild)

Välj ett djur/en växt från besöket som du vill göra reklamaffisch om. Affischen ska få människor att förstå att just den här växten/ det här djuret måste respekteras och få leva i fred. Använd foto eller egen illustration. Skriv en kort text som får folk att förstå. Använd färger och symboler som förstärker budskapet.